

KITAIBELIA	XII. évf. 1. szám	pp.: 73-79.	Debrecen 2007
------------	-------------------	-------------	---------------

Florisztikai adatok Borsod-Abaúj-Zemplén megye északi részéről II.

VIRÓK Viktor – FARKAS Roland

Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, H-3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.

Bevezető

Jelen közleményünkben az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság szakembereinek terepi munkái során, 2003 és 2005 között összegyűlt florisztikai adatokat közöljük. A vizsgálatok Borsod-Abaúj-Zemplén megye északi részén az alábbi kistájakat érintették: Aggteleki-karszt és peremterületei, Putnoki-dombság, Cserehát, Hernád-völgy, Sajó-völgy.

Az országos, vagy regionális jelentőségű adatokat községhatárok szerint közöljük, az egyes településekhez tartozó földrajzi nevek esetében az ANPI dűlőkataszteri térképét vettük alapul. Annak érdekében, hogy az adatok a Magyarországi Flóratérképezés adatbázisában rögzíthetők legyenek, megadtuk a Közép-európai Flóratérképezés módszertana (NIKLFELD 1971) szerinti kvadrátszámot. A lokalitás után közöljük az adatközlők nevének rövidítését, a felfedezés évszámát. Abban az esetben, ha az előfordulással kapcsolatban herbáriumi példánnyal, vagy fotóval rendelkezünk, azt rövidítésként az évszám után tüntettük fel. A közölt fajok vonatkozásában áttanulmányoztuk a MTM Növénytár „Herbarium Carpato-Pannonicum” gyűjteményét és a Debreceni Egyetem Soó Rezső gyűjteményét, az innen ismertté vált korábbi gyűjtésekre az adatsorok végén utalunk.

A nevezéktan esetében PRISZTER (1998) munkáját vettük figyelembe, szem előtt tartva a BORHIDI (1998) által jelzett változásokat.

Rövidítések:

HBP: Természettudományi Múzeum Növénytára, Budapest

HDE: Debreceni Egyetem Soó Rezső Gyűjtemény, Debrecen

HVV: Virók Viktor herbáriuma és fényképtára, Aggtelek

Adatközlők, gyűjtők neveinek rövidítése:

FR: Farkas Roland

TL: Trügel László

HA: Huber Attila

SzP: Szentgyörgyi Péter

SzF: Szomorad Ferenc

VV: Virók Viktor

Enumeráció

Equisetum variegatum Schleicher – Rudabánya: Az egykori vasércbánya egyik gödrében, pionír nedves felszínen állományalkotó [7689/2] (VV 2004, HVV). Az Északi-középhegységben csak a Mátrából van archív adata (FARKAS 1999). Legközelebbi biztos előfordulása a Gerecsében és a Kiskunságban található.

Phegopteris connectilis (Michx.) Watt – Szögliget: Poronya, telepített idős lucosban, egy töbör alján [7489/2] (FR 2005, HVV). Az Aggteleki-karszton egy adata van az Aggtelekhez tartozó Ló-kosárból (SOMLYAY-LÖKÖS 1999).

Gymnocarpium dryopteris (L.) Newman – Sajógalgóc: Hársas-lápos, cseres-tölgyesben, egy régi bányászati próbafúrás meredek falán [7689/3] (VV 2004, HVV); Tornaszentjakab: Bodolai-erdő és az országhatár közötti területen gyakori [7491] (FR, VV 2005). A Putnoki-dombság északi részéről, Szuhaforól VOJTKÓ (2001b) közli. A

Tornai-dombság területéről nem volt adata, de az Aggteleki-karszton gyakori.

Thelypteris palustris Schott – Jósvafő: Fenyves-alja, forrás alatt, égerligetben [7589/1] (FR 2005). Az Aggteleki-karsztról nem volt adata. A legközelebbi előfordulás a Putnoki-dombságban található, Alsószuha mellett (VIRÓK és mtsai 2004).

Anemone nemorosa L. – Szemere: Diós-völgy, völgyalji gyertyános-tölgyesben szórványosan [7492/3,4] (FR 2004). A Cserehátból nem volt adata, de a környező tájegységekben szórványosan előfordul.

Ranunculus rionii Lager – Jákfalva: Nagy-völgy-dűlő, egy mesterséges tó hínárnövényzetében [7689/3] (HA 2004, HVV). A faj pontos elterjedése nem tisztázott. Az Északi-középhegységből egy adatot találtunk, HORVÁTH és mtsai (1997) a Nógrád-Gömöri bazaltvidékről, a

Medvesről közlik.

Ranunculus lingua L. – Jósavő: feltöltött lápos terület szélén, a Kajta egykori medrében és egy árokban, gyakori [7589/1] (TL 2005, HVV). Az Aggteleki-karsztról nem volt adata, ugyanakkor a Szlovák-karszton előfordul Jablonca mellett (FUTAK-BERTOVÁ 1984). Hazánkban a legközelebbi előfordulása a Bódva-völgyben, Bódvalenke mellett található (ENDES 1996).

Chamaecytisus ciliatus (Wahlberg) Rothm. – Aggtelek: Tó-hegy [7589/1] és Baradla-tető [7588/2], mindkét helyen nyílt sziklagyepben (VV 2004). A karszton három klasszikus lelőhelye volt: Alsó-hegy, Nagy-oldal, Esztramos. Ezek mellett VOJTKÓ a Nagy-oldallal szemközi tetőről, a Lipinyéről is jelzi (VOJTKÓ 1999b). Országosan ritka faj, elterjedési területe az Északi-középhegység középső részére esik.

Melilotus dentatus (Waldst. et Kit.) Pers. – Borsodszirák: Egres, szikesedő legelőn keresztül folyó csatorna partján [7790/4] (VV 2004, HVV). Legközelebbi adata a Sajó-völgy szlovákiai oldalán található (BERTOVÁ 1988). Hazánkban legközelebb a Tiszántúlról van adata.

Trifolium striatum L. – Aggtelek: Tó-hegy, Baradla-tető [7589/1] (VV 2004, HVV). 2004-ben zavart lejtősztyepp növényzetben tömegesen jelent meg, majd a rákövetkező évben már csak a Baradla-tetőn lehetett megfigyelni néhány tövet. Megjelenése a karszton nem egyedülálló, mivel THAISZ LAJOS is gyűjtötte Komjáti mellett hasonló élőhelyen (THAISZ 1910, HBP). A környező tájegységekből is XX. század elejei adatokat találtunk.

Amorpha fruticosa L. – Az Aggteleki-karszton több felé telepítették kopárfásításként, vagy mezővédő erdősávba, illetve helyenként spontán jelent meg. A állományok jól láthatóan terjednek. Aggtelek: Kis-Ravaszyuk, Tó-hegy, Baradla-tető, Középhegy [7589/1], Bacsó-nyak [7588/2]; Szögliget: Kobulyanka [7489/4]; Szin: Csemer-völgy [7589/2]; Tornanádaska: Hegyalja-dűlő [7490/2].

Epilobium roseum Schreber – Bódvarákó: János-völgy, a völgy bejáratánál lévő égerláp szélén tömeges [7490/3] (VV 2005, HVV); Jósavő: Törőfej-völgy, a Tengersizem-tó gátján Epilobium parviflorum-mal [7589/1] (VV 2005); Szemere: Rakaca-forrásvidék, fűzlápban [7592/2] (VV, FR 2005, HVV). Az Aggteleki-karsztról és Cserehátból sem találtunk adatát, legközelebbi biztos előfordulása a Bükkben van.

Epilobium palustre L. – Szögliget: Acskó, másodlagosan kialakult magaskórós mocsárréten [7490/3] (VV 2004, HVV); Szögliget: Derenk, egy forrás kifolyásánál kialakult fajgazdag mocsárréten [7489/4] (VV, FR 2005); Kelemér:

Nagymohos, a tőzegmohaláp és a serevényfüzes határán [7688/4] (VV 2005, HVV). Mind Szögliget mellől (Szögliget: Ménes-völgy SOÓ-JAKUCS-ÉR 1951, HBP), mind a keleméri Nagymohosról (ZÓLYOMI 1960, HDE) volt adata. Ugyanakkor fontosnak tartjuk az előfordulások megerősítését, mivel egy kevésbé ismert taxonról van szó, és az adatok is 50 évesek.

Epilobium ciliatum Rafin. – Zádorfalva: a Suzha-híd köfalán [7688/2] (VV, SzP 2005, HVV); Aggtelek: Nádas-tó, a tó magaskórós növényzetében [7589/1] (VV 2005, HVV); Aggtelek: Nagy-völgy-tető, nyílt cseres-tölgyesben [7589/1] (VV 2005, HVV); Tornaszentjakab: Szirákó-völgy, zavart, másodlagos mocsárban (VV 2005, HVV). Terjedő adventív faj, pontos elterjedése nem ismert. Legközelebbi adatát a Zemplénben találtuk (SIMON 2000).

Sium sisaroides DC. – Tomor: Hideg-völgy, a víztározó alatt lévő mocsárban gyakori [7691/3] (VV 2005, HVV). Ritkuló faj, legközelebbi előfordulása a Nyírségben van.

Cnidium dubium (Schkuhr) Thell. – Tornaszentandrás: Rucsnik, kotuliliomos mocsárréten kisebb foltokban [7490/4] (VV 2005, HVV); Aggtelek: Úrbéres-kaszáló, kiszáradó kékperjés láprét szegélyében [7589/1] (VV 2004, HVV). Az Aggteleki-karsztról nem volt adata, de Szlovák-karszton Pelsőc és Domica között megtalálható (BERTOVÁ 1982). A Bódva-völgyből nem volt adata.

Galium rivale (Sibth. et Sm.) Griseb. – Felsőkelecsény: Csörgös-patak, a pataktól kísérő égerligetben gyakori [7689/2] (VV 2004, HVV); Jósavő: Kajta, az egykori mederben gyakori [7689/2] (VV 2004); Jósavő: Kecő-völgy, patakparti magaskórós növényzetben [7589/1] (VV 2005); Szögliget: Derenk, egy forrás kifolyásánál kialakult fajgazdag mocsárréten [7489/4] (VV 2005); Tornaszentjakab: Töviskes, a határon húzódó patak mellett [7491/2] (VV, FR 2005). A Gömör-Tornai-karszt (továbbiakban Karszt) szlovák oldalán számos helyről közölték, de a hazai részről kevés adatot találtunk. Jakucs Pál a jósavői Kecő-völgyből közli (JAKUCS 1951), míg BOROS ÁDÁM (1960) a jósavői Jósavölgyből jelzi. A Putnoki-dombság területéről nem találtunk adatot.

Adoxa moschatellina L. – Szendrő: Nagy-Csákány-lápa, völgyalji gyertyános-tölgyesben és égerligetben gyakori [7690/1,2] (FR 2004). A Cserehátból nem volt adata, de a Karszton is ritka.

Valeriana simplicifolia (Reichenb.) Kabath – Kány: Homolya, égerliget láposodó részén 7 tő [7492/3] (FR 2004). A lelőhelyen említést érdemel a

Polygonum bistorta és a *Carex brizoides* előfordulása (VOJTKÓ ex verb.). VOJTKÓ ANDRÁS találta meg hazánkban első alkalommal a Bükkben, a Csanyik-völgyben (VOJTKÓ 1999a). Szlovákiában a legközelebbi előfordulása az Gömör-Szepesi-Érchegységben van.

Heliotropium europaeum L. – Hidvégdardó: Homokos, völgyalji szántó szélén gyakori [7490/2] (VV 2004). Az Aggteleki-karszton THAISZ gyűjtötte Komjáti mellől (THAISZ 1909, HBP), míg a Bódva-völgy alsó szakaszáról BUDAI (BUDAI 1906, HBP). Az Északi-középhegységben ritka gyom.

Teucrium scordium L. – Szögliget: Barna-bérc, magaskőrös mocsárreuten néhány tő [7490/3] (FR 2005). A környező dombságokban, folyóvölgyekben gyakoribb faj, de az Aggteleki-karsztról nem volt adata.

Misopates orontium (L.) Rafin. – Nyésta: Nyéstaierdő, az erdő és a szántó között húzódó út mentén hosszan tömeges [7691/2] (VV 2005, HVV); Szalonna: Borzlyuk-tető, tarlón [7590/2] (FR 2004). A Cserehátból nem volt adata. Az Aggteleki-karszt kisparscellás szántóin szóróványosan előfordul.

Lindernia procumbens (L.) Clairv. – Bódvalenke: Papné-rét, a Bódva egykori medrében kialakult belvizes szántón tömeges [7490/4] (VV 2005); Szögliget: Hajagos, belvizes szántón néhány tő [7490/3] (VV, FR 2005); Halmaj: Nyilas, több belvizes foltban előfordul, tömeges [7791/4, 7792/3] (VV, FR 2005); Aszaló: Felső-rét, belvizes szántókon több helyen [7792/3] (FR, VV); Szikszó: Barát-rét, belvizes szántón egy kisebb állomány [7891/2] (FR, VV 2005); Böcs: Nagy-szög, egykori mederben kialakult fajgazdag Nanocyperion társulásban tömeges [7991/4] (VV, FR 2005); Böcs: Rökkant-földek, egy kisebb mocsaras mélyedés szélén [7991/4] (FR, VV 2005). A 2005 nyarán lehullott nagy mennyiségű csapadék hatására a folyóvölgyekben nagy belvizes foltok alakultak ki. Ennek köszönhető, hogy több helyről előkerült. A Bódva-völgyből Perkupa mellől volt adata (FARKAS 1999), a Hernád-völgyből nem találtunk korábbi adatot.

Odontites lutea (L.) Clairv. – Szögliget: Kis-domb, sziklafüves lejtősztyeppben szóróványosan [7490/3] (FR 2005); Rudabánya: Nagy-hegy, természetes állapotú lejtősztyepp növényzetben [7689/2] (VV 2002, HVV). Az Északi-középhegységben szóróványosan fordul elő. Az Aggteleki-karsztról nem volt adata, a Szlovák-karszton is ritkának számít. A Putnoki-dombság területén Putnok mellett, a Hegyes-tetőn fordul elő, ahol első alkalommal ZÓLYOMI gyűjti (ZÓLYOMI 1931, HBP).

Rhinanthus rumelicus Velen. – Bánréve: Sajó-part, vasút mellett [7788/1] (VV 2005, HVV); Boldva: a vízműtelep mellett [7790/4] (VV 2004, HVV); Sajóvamos: Csikó-szög, a Kis-Sajó mellett [7890/2] (VV 2004, HVV). Mindhárom esetben ártéri, üde kaszálóréten. A Sajó-völgyből és a Cserehátból nem volt adata, a Bükkben és a Karszton előfordul.

Myagrum perfoliatum L. – Kupa: egy szántón lévő cserjefolt szélén [7691/3] (VV 2005, HVV). Az Északi-középhegységben ritka gyomnövény, nagyrészt csak archív adatai vannak. A Cserehátból nem volt adata.

Cardamine hirsuta L. – Szögliget: Nagy-Bencebérc, erdészeti út mentén gyakori [7490/3] (VV FR 2005, HVV). A legközelebbi adata a Cserehátban van (SIMON 2000).

Reseda luteola L. – Edelény: Lánc-völgy, lejtősztyepp foltban néhány tő [7790/1] (VV 2003). Az Északi-középhegységben ritka. Sem a Bódva-völgyből, sem a környező tájegységekből nem volt adata. Legközelebb a Bükkben fordul elő, de ott is ritka.

Helianthemum nummularium (L.) Miller subsp. *nummularium* – Alsótelekes: Telekes-völgy, dolomitos sziklagyepben [7590/3] (VV 2004, HVV). Nehéz az alfajok pontos elterjedését megállapítani, mivel sok irodalom nem különíti el őket. Habár az irodalmak alapján tipikusan dunántúli elterjedésű alfajról van szó, valószínűleg az Északi-középhegységben is előfordul szóróványosan. Ezt erősíti, hogy a mi adatunkon kívül a Növénytar anyagában is találtunk jól azonosíthatóan subsp. *nummularium* lapot, vegetációtérképezők gyűjtik a Bükkből, Dédestapolcsány mellől (1953, HBP). Ugyanakkor HULJÁK a Szlovák-karszton is megtalálta (HULJÁK 1941, HBP).

Hypericum maculatum Crantz – Aggtelek: Fekete-tő-völgy, nyílt cseres-tölgyesben 6 tő [7589/3] (VV 2005, HVV). Az Aggteleki-karszt nyíltkarsztos részéről számos adat van, ugyanakkor a savanyú, fedett karsztos részről eddig nem volt ismert.

Filago lutescens Jordan – Aggtelek: Keresztfa-megidülő, beszántott láprét gyomnövényzetében [7589/1] (VV 2004, HVV); Szőlősdó: Nagy-erdő-oldal, az erdő és a szántók között az úton [7589/4] (VV 2004, HVV). Az Aggteleki-karsztról nem volt adat. A Bódva-völgyből ZSÁK, (ZSÁK 1941, HBP), a Cserehátból pedig JAKUCS gyűjti (JAKUCS 1953, HBP).

Antennaria dioica (L.) Gaertner – Forró: Hideg-oldal, egy cseres-tölgyes kisavanyodó mezsgyéjében [7692/4] (VV 2004). Az Aggteleki-karszton és a Cserehát északi részén szóróványos

előfordul.

Inula oculus-christi L. – Aggtelek: Tó-hegy, sziklafüves lejtősztyeppréten 260 virágzó tő [7589/1] (VV 2004). Az Aggteleki-karsztról nem volt adata, legközelebb a Bükkben fordul elő.

Iva xanthiifolia Nutt. – Zsujta: Ortvány, szántóföldön nagy tömegben [7493/4] (VV 2004). Az Északi-középhegységben még ritka adventív gyomnövény, a Hernád-völgyből Abaújszántóról jelezték (TERPÓ 1993). Magyarországon legnagyobb tömegben a Dél-Tiszántúlon fordul elő, ugyanakkor Dél-Szlovákiában, így a szomszédos Kassai-medencében is gyakori (EVA SITÁŠOVÁ ex verb.).

Xanthium spinosum L. – Encs: Gibárt, TSZ major erősen legeltetett Hernád gátján szórványosan [7692/4] (VV 2004); Szakácsi: Szabó-kút-dűlő, a legelő itatójánál néhány szál [7691/1] (VV 2005). A XIX. század végén és a XX. század első felében sokkal gyakoribb gyom volt, napjainkban csak ritkán jelenik meg, elsősorban erősen legeltetett területeken. A Hernád-völgyből és a Cserehátból nem találtunk adatát.

Bidens cernuus L. – Borsodszirák: Egres, a legelőn keresztül folyó csatorna partján [7790/4] (VV 2004); Ládbesenyő: Besenyői-patak-völgye, degradált magaskórós növényzetben [7690/4] (VV, FR 2004); Garadna: A belterület déli szélén a vasút mellett [7593/3] (VV 2004); Tomor: Hideg-völgy, a víztározó fölött és alatt a mocsárban [7691/3] (VV 2005); Szögliget: Derenk, egy forrás kifolyásánál kialakult fajgazdag mocsárréten [7489/4] (VV, FR 2005); Méra: Pocsaj, egy csatorna partján és a mellette lévő mocsárban [7692/2] (VV 2005). Az Aggteleki-karsztról és a Hernád-völgyből nem volt adata. A Cserehátból FARKAS (2001) Fügedről, míg ENDES (2003) és mtsai Szemere mellől említik.

Achillea distans Waldst. et Kit. ex Willd. – Aggtelek: Nagy-völgy-tető, nyílt cseres-tölgyesben szórványosan [7589/3] (VV 2004, HVV). Az Aggteleki-karsztról eddig nem volt adat, ugyanakkor a Szlovák karszton több felé előfordul. Ugyanitt megfigyelhetők hibrid egyedek is, ezek azonosítása további taxonómia vizsgálatokat igényel.

Petasites albus (L.) Gaertner – Szendrő: Nagy-Csákány-völgy, telepített lucosban néhány tő [7690/2] (FR 2004); Szögliget: Hideg-oldal, bükkösben, melybe luc elegyedek [7489/4] (FR 2003); Jósfa: Fenyves-oldal, lucfenyvesben néhány tő [7589/1] (FR 2005); Szögliget: Poronya, telepített idős lucosban, egy töbör alján, gyakori [7489/2] (FR 2005). A Cserehátból nem volt adata, az Aggteleki-karsztról is csak két

helyről közlik: a jósfaí Lófej-völgyből első alkalommal BOROS ÁDÁM gyűjti (BOROS 1937, HBP), míg VOJTKÓ ANDRÁS a bódvaszilasi Kerek-hegyről (VOJTKÓ 2001b) és a jósfaí Törőfej-völgyből jelzi (VOJTKÓ ex verb.).

Erechtites hieracifolia (L.) Rafin. ex DC. – Aggtelek: Aggteleki-tó, a tó körüli degradált felszínen [7589/1] (VV 2004); Aggtelek: Százholdas, tarvágás után az erdészeti úton jelent meg [7489/3] (VV 2004); Boldva: Kuczó-erdő, erősen felnyitott fiatal cseres-tölgyesben és fenyvesben [7790/4] (VV 2004); Hidvégardó: Ruda-tető, telepített lucfenyvesben szálinként [7491/3] (VV 2004); Sajógalgóc: Vidékes-tető, nyitott cseres-tölgyesben gyakori [7689/3] (VV 2004); Nyomár: Bujár-erdő, gyertyános-tölgyesben szálinként [7790/2] (VV 2004); Szalaszend: Fajdas, cseres-tölgyesben erdészeti úton [7692/2] (VV 2004); Hidasnémeti: Réz-kút-völgy, a völgy tölgyeseiben szórványos [7493/3] (VV 2004); Szuha: Szent-Demeter erdészeti utak mellett, zavart tölgyesekben szórványos [7588/4] (VV 2005); Tornaszentjakab: Debrétei-völgy, cserjésedő félszáraz gyepten, és erdei fenyvesben szálinként [7491/3] (VV 2005); Tornaszentjakab: Töviskes, fenyvesekben, nyitott cseres-tölgyesekben, írtásréteken szálinként [7491/2] (VV, FR 2005); Kelemér: Hideg-kút-völgy, tarvágott gyertyános-tölgyesben gyakori [7688/4] (VV 2005); Nyésta: a településtől északra keletre lévő erdőtümbben szórványos [7691/2] (VV 2005); Szakácsi: a településtől keletre lévő erdő útjain, vágásterületein szórványos [7691/1] (VV 2005). Mezofil lombdők szélén, nyílt állományokban, tarvágott területeken egyre több helyen jelenik meg és helyenként tömegessé válik. Előző cikkünkben (VIRÓK és mtsai 2004) a Putnoki-dombság és a Hernád-völgy területéről közöltünk adatokat.

Senecio viscosus L. – Bódvarákó: János-völgy, erdészeti úton szórványos [7490/3] (VV 2005, HVV); Kelemér: Rabina-erdő, erősen felnyitott cseres-tölgyesben, szálinként [7688/4] (VV 2005). A Szlovák-karsztról találtunk adatot, ahol a Szádelői-völgyből gyűjti THAISZ (THAISZ 1908, HBP). Legközelebbi hazai előfordulása a Bükkben van (VOJTKÓ 2001a).

Leontodon autumnalis L. subsp. *pratensis* (Link) Csongor – Aggtelek: Baradla-alja, kispácellás szántók mezsgyéjében [7589/1] (VV 2005, HVV). Ennek az alfajnak a közlését azért tartjuk fontosnak, mivel egy szubalpin-alpin taxonról van szó és nem találtunk hazai adatát. A subsp. *autumnalis*-tól elkülöníti, hogy a fészkek és a kocsány felső része hosszú, sötét színű szőröktől bozontos, a pikkelylevelek sötétbarnák, feketék.

- Lactuca viminea* (L.) J. et C. Presl – Aggtelek: Szőlő-hegy, az egykori kőfejtő sziklafalán [7589/1] (VV 2004); Hidvégdárdó: a Kecske-vár meredek sziklafalán [7491/1] (VV 2004); Dobódél: az egykori kőfejtő meredek falán [7590/1] (VV 2005, HVV); Putnok: Hegyes-tető, gyertyános-tölgyes és lejtősztyepp határán mezsgyében [7688/4] (VV 2005). Az Aggteleki-karsztról egy adatot találtunk, JAKUCS PÁL gyűjti az Alsó-hegyről, Komjáti mellől (JAKUCS-KULCSÁR-ÉR 1950, HDE). A Putnoki-dombságból nem találtunk adatot, de a Bükkben gyakori.
- Crepis pulchra* L. – Tomor: Magyar-hegyi-szőlők, szőlőparcella mezsgyéjében néhány tő [7691/3] (VV 2005, HVV). Az Északi-középhegységben ritka, legközelebbi adata a Bükkben van, ahol szintén ritka.
- Crepis pannonica* (Jacq.) C. Koch – Alsótelekes: Telekes-völgy, dolomitos sziklagyepben néhány tő [7589/4] (VV 2005). Legközelebbi biztos előfordulása a Cserehátban van, a meszesi Jóna-hegyen. Az Északi-középhegységben ritka.
- Crepis capillaris* (L.) Wallr. – Aggtelek: Keresztfamegi-dűlő, másodlagos gyepekben szórványosan [7589/1] (VV 2005, HVV). Legközelebbi adata Kassáról származik, ahol THAISZ gyűjti (THAISZ 1907 HBP). Az Északi-középhegységből nem találtunk adatot.
- Thesium dollineri* Murb. – Göncruszka: Nagy-legelő, a Hernád gátján [7593/3] (VV, HA 2005). Legközelebbi adatát a szlovákiai Tornán találtuk (THAISZ 1910), hazánkban pedig a Gödöllői-dombsívidéken (SIMON 2000).
- Stellaria alsine* Grimm – Szuha-fő: Szuha-völgy, égerliget láposabb részein gyakori [7588/4] (VV 2004, HVV); Trizs: Veres-sár, láposodó égerligetben néhány tő [7588/4] (VV 2004). Legközelebbi adatai Szlovákiából, Dobsina, illetve Rozsnyó mellől származnak (LENGYEL 1924 HBP, TRAUTMANN 1916 HBP). Az Északi-középhegységben szórványos előfordulása.
- Stellaria palustris* Retz. – Bódvalenke: Kapitány-rét, vízállásos magasságokban gyakori [7490/4] (VV 2005, HVV). Országosan ritka faj, legközelebbi adata az Ipoly-völgyből van (SIMON 2000).
- Primula elatior* (L.) Hill – Szögliget: Poronya, gyertyános-tölgyesben, egy töbrő alján néhány tő [7490/1] (FR 2005). Az Aggteleki-karsztról egyetlen adata volt, az aggteleki Csiszár-nyilas területéről (VOJTKÓ és mtsai 1998).
- Hottonia palustris* L. – Bódvalenke: Kapitány-rét, egy tavacskában 5 virágzó, és több meddő tő. [7490/4] (VV 2005). Legközelebbi biztos adata a Sajó-völgyben van (FÁBRY 1875, HBP). Az Északi-középhegységben ritka.
- Anagallis foemina* Miller – Tornakápolna: Kupárka-oldal, kisparcellás szántón gyakori [7589/2] (VV 2005); Hidvégdárdó: Szőlők alja, felhagyott szántón [7491/1] (VV 2005); Szőlősdárdó: Szőlősdárdó-hegy, vadföldön [7589/2] (VV 2004); Szin: Csemer-völgy, felhagyott szántón [7490/3] (VV 2004); Dobódél: Rahoza, kisparcellás szántón [7590/1] (VV 2005). Az Aggteleki-karsztról nem volt adata. Az Északi-középhegységben ritka.
- Humulus japonica* (Lour.) Merr. – Sajóecseg: Malomszög, a Sajó partján a fátváltársulásban uralkodó [7790/4] (VV 2004); Ónod: Közlegelő, a Sajó partján tömeges [7991/4] (VV, FR 2005). Sajóecseg mellett első alkalommal VIDÉKI RÓBERT találta 2003-ban (ex verb.). A Sajó-völgy déli részén terjed.
- Potamogeton natans* L. – Ez a faj az érintett területen gyakorinak mondható. Egy érdekes megfigyelés miatt említjük meg. A jósavfői Tengerszem-tóban az utóbbi években jelent meg és terjedt el. A tó vize egész évben 10 °C körüli, így a növény rendszeresen áttelel, és a virágzása április közepétől kezdődik.
- Potamogeton nodosus* Poir. – Boldva: Homokbánya, a nyugati bányató szélén gyakori [7790/4] (VV 2004 HVV); Miskolc: Csorba-tó, a part közelében szórványosan [7891/3] (VV, FR 2004); Borsodszirák: Egres, a legelők között húzódtó csatornában gyakori [7790/4] (VV 2004, HVV). A legközelebbi adata BOROS ÁDÁMTÓL származik, aki Hejőcsabán gyűjti (SOÓ 1940).
- Potamogeton berchtoldii* Fieber – Abaújkér: Kiserdő, a Hernád-gát kubikgödörében [7692/4] (VV 2004, HVV); Bódvarákó: János-völgy, a völgy bejáratánál lévő égerlápban tömeges [7490/3] (VV, HA 2005, HVV); Perkupa: Rahoza, a Bódva holtmedrében állománnyalkotó [7590/1] (VV 2005, HVV). A Hernád-völgyből és az Aggteleki-karsztról nem találtunk adatot, de a Bódva- és Sajó-völgyből is közli PENKSZA és MALATINSZKY (2000).
- Potamogeton pusillus* L. – Sajóecseg: Malomszög, az ártéren egy időszakos tavacskában [7790/4] (VV 2004 HVV). Legközelebbi előfordulása a Tisza-völgyből származik (FELFÖLDY 1990).
- Potamogeton pectinatus* L. – Felsőzsolca: a Kis-Sajóban gyakori [7891/3] (HA, VV 2005, HVV); Halmaj: Kocsma-zug, a Galambos-pataokban gyakori [7792/1,3] (VV, FR 2005, HVV). Az Északi-középhegységben ritka, nagyrészt csak archív adatokat találunk.
- Zannichellia palustris* L. – Borsodszirák: Egres, a legelők között húzódtó csatornában gyakori [7790/4] (VV 2004, HVV); Szalonna: Bakos-dűlő, egy forrás vizét a Bódvába vezető pataokban tömeges [7590/1] (VV 2005, HVV). Sem a

- Bódva-völgyből, sem a Cserehátról nem volt adata.
- Paris quadrifolia* L. – Szendrő: Nagy-Csákány-lápa, patakparti égerligetben néhány tő [7690/2] (FR 2004). A Cserehátról nem volt adata, de a Karszton gyakori.
- Leucojum aestivum* L. – Sajókeresztúr: Nagy-rét, időszakosan vízállásos holtmeder szélén [7890/2] (FR 2003). A Sajó-völgyből PENKSZA és MALATINSZKY (2000) jelzi Dubicsány mellől, a Hernád-völgyben több helyről ismert.
- Listera ovata* (L.) R. Br. – Büttös: Felső-rét, vízállásos égerligetben [7492/3] (FR 2004). Az Aggteleki-karszton szórványosan előfordul, de a Cserehát területéről nem volt adat.
- Orchis mascula* (L.) L. subsp. *signifera* (Vest) Soó – Aggtelek: Csiszár-nyilas, nyugati kitettségű Molinia-s gyeppen, az erdő szegélyén 14 tő [7489/3] (TL 2003); Lopó-galya, északi kitettségű Molinia-s gyeppen, az erdő szegélyén 7 tő [7489/3] (TL 2005); Haragistya-tag, fennsíki kaszálórétén 1 tő [7489/3] (TL 2003). Az Aggteleki-karsztról egy adata volt, FARKAS (1999) jelzi a Nagy-oldalról.
- Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó – Aggtelek: Mogyoróskúti-oldal, üde, völgytalpi gyertyános-tölgyesben [7489/3] (TL 2002). Az Aggteleki-karsztról VOJTKÓ jelzi (VOJTKÓ 1999b), aki a Kavicsbát gyertyános-tölgyeseiben több ponton megtalálta.
- Himantoglossum caprinum* (M. Bieb.) Sprengel – Tereszténye: Almás-szőlő, erősen cserjésedő másodlagos lejtőssztyeppben, 104 virágzó tő [7589/1] (FR 2005). Az Aggteleki-karsztról nem volt adata, legközelebbi előfordulása a Bükkben van.
- Schoenoplectus supinus* (L.) Palla – Böcs: Nagy-szög, belvizes szántón nagy tömegben [7991/4] (VV, FR 2005, HVV). Legközelebbi adata a Tisza mentéről ismert.
- Eleocharis carniolica* Koch – Aggtelek: Disznóveremi-tó, a kiszáradó tó Nanocyperion társulásában [7588/2] (VV 2005, HVV). A Karszton JAKUCS találja meg Aggtelek-Égerszög között (JAKUCS 1954), de ez az előfordulás hosszas keresés ellenére sem lett meg. Legközelebbi adata a Putnoki-dombságban van, Kelemér mellett (VIRÓK és mtsai 2004).
- Eleocharis uniglumis* (Link) Schultes – Szendrő: Csehi-pusztá, zavart lápréten állományalkotó [7590/3] (VV 2005, HVV). A faj legközelebbi adata Felsőszolca mellől származik, ahol BUDAI gyűjti (BUDAI 1904, HBP).
- Cyperus difformis* L. – Böcs: Nagy-szög, belvizes szántón szórványosan 40-50 tő [7991/4] (VV, FR 2005, HVV). A legközelebbi előfordulás a Közép-Tiszavidéken van (MOLNÁR V. – PFEIFFER 1999).
- Carex paniculata* L. – Szinpetri: Jósfa-völgy, a Bolyamér-völgy betorkollásánál, láposodó területen [7589/2] (FR 2001, HVV). Az Aggteleki-karsztról nem volt adata. A Bódva-völgyből, Szalonna mellől BUDAI közli (BUDAI 1913).
- Carex hordeistichos* Vill. – Edelény: Ignác-szög, szikesedő legelőn, csatorna partján [7790/2] (VV 2004); Beret: Alsó-rét, zavart mocsaras réten [7692/3] (VV 2004); Kupa: Fecske, belvizes szántón [7691/3] (VV 2005, HVV). A Cserehátról egyedül ENDES és mtsai (2003) közlik Szemere mellől. Országosan szórványos megjelenésű faj.
- Carex pseudocyperus* L. – Szögliget: Derenk, láposodó réten néhány tő [7489/4] (FR 2005); Borsodszirák: Kavicsbánya, a bánya partján szórványosan [7790/2] (VV 2005). Az Aggteleki-karsztról egy adat van, BOROS a szinpetri Kopolya-völgyből gyűjti (BOROS 1953). A Bódva-völgyből nem volt adata.
- Carex rostrata* Stokes – Monaj: Selyebi-Vadász-patak-völgye, stabil vízállású mocsárréten *Carex disticha*-val és más gyakori sásfajokkal [7691/4] (VV 2005, HVV). A Cserehátról egy adat származik, ENDES és mtsai (2003) közlik Tornabarakonyból, a Barakonyi-völgyből.
- Melica altissima* L. – Sajólad: Csonkás-dűlő, földút mezsgyéjében [7991/2] (FR 2003); Tomor: Temető, erdőssztyepp növényzetben néhány tő [7691/3] (VV 2005, HVV). A Cserehátról és a Sajó-Hernád közéről nem találtunk adatot, a Hernád-völgyből, Aszaló mellől SIROKI gyűjti (SIROKI 1944, HBP).
- Leersia oryzoides* (L.) Swartz – Tomor: Hideg-völgy, a víztározó fölött mesterségesen felduzzasztott mocsárban állományalkotó [7691/3] (VV 2005). A Cserehátról nem volt adata, ugyanakkor a környező folyóvölgyekben előfordul.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk köszönetet kollégáinknak, akik lehetővé tették adataik közlését. Szintén köszönettel tartozunk Barina Zoltánnak, dr. Király Gergelynek, Mesterházy Attilának, dr. Molnár V. Attilának és Vidéki Róbertnek, akik a növények pontos azonosításában voltak segítségünkre. A MTM Növénytár alkalmazottai közül Barina Zoltán és Böhm Éva Irén, a Debreceni Egyetem részéről dr. Molnár V. Attila és Lukács Balázs a herbáriumi adatok felkutatásánál nagyban segítettek munkánkat.

Summary

Floristic data from the northern part of Borsod-Abaúj-Zemplén county II.

V. VIRÓK – R. FARKAS

Floristic data are presented from the Aggtelek Karst and its surrounding areas, Putnok Hills, Cserehát, Hernád Valley and Sajó Valley. A new habitat of the strictly protected *Himantoglossum caprinum* has been found. Presence of *Eleocharis carniolica*, *Epilobium palustre* and *Galium rivale* has been confirmed. The existence of several species new to the Northern Mountain Range is also published (*Melilotus dentatus*, *Sium sisaroides*, *Crepis capillaris*, *Potamogeton pusillus*, *Schoenoplectus supinus*, *Cyperus difformis*). Some invasive species proved to be frequent in the research area (*Amorpha fruticosa*, *Humulus japonica*, *Iva xanthifolia*). The second known habitat of *Valeriana simplicifolia* in Hungary, furthermore several other protected species, such as *Equisetum variegatum*, *Thelypteris palustris*, *Ranunculus lingua*, *Lindernia procumbens*, *Inula oculus-christi*, *Hottonia palustris*, *Listera ovata*, *Dactylorhiza fuchsii*, *Eleocharis uniglumis*, *Carex paniculata* have also been found as new data in the area.

Irodalom

- BERTOVI, L. (ed., 1982): Flóra Slovenska IV/1. – Veda Press, Bratislava. 432 pp.
- BERTOVI, L. (ed., 1988): Flóra Slovenska IV/4. – Veda Press, Bratislava. 592 pp.
- BORHIDI A. (1998): Nevezéktani korrekciók és egyéb kiegészítések a Magyarországi Edényes Flóra Határozójához. – *Kitaibelia* 3(1): 83-89.
- BOROS Á. (1953): Florisztikai jegyzetek (útinapló). – Kézirat, MTM Növénytár, Budapest.
- BOROS Á. (1960): Florisztikai jegyzetek (útinapló). – Kézirat, MTM Növénytár, Budapest.
- BUDAI J. (1913): Újabb adatok a Bükk-hegység és dombvidékének flórájához. – *MBL*. 12: 326
- ENDES M. (1996): Nádi boglárka (*Ranunculus lingua*) a Bódva-völgyben. Megfigyelések. – *Calandrella* 10(1-2): 220.
- ENDES M. – PAPP L. – SZABÓ S. (2003): A Rakacpatakvidék edényes flórája. – *Calandrella* 12: 82-95.
- FARKAS J. (2001): A Hernád-völgy Tornyosnémeti és Halmaj közötti szakaszának botanikai állapot felmérése. – Kutatási jelentés. ANPI, Jósvafő.
- FARKAS S. (ed., 1999): Magyarország védett növényei. – Mezőgazda Kiadó, Budapest. 416 pp.
- FELFÖLDY L. (1990): Hínár határozó. – Vízügyi Hidrobiológia 18. Aqua Kiadó, Budapest. 144 pp.
- FUTAK, J. – BERTOVI, L. (ed., 1984): Flóra Slovenska III. – Veda Press, Bratislava. 608 pp.
- HORVÁT G. – MUNKÁCSY B. – PINTÉR Z. – CSIKY J. – KARANCSI Z. – PRAKALVI P. (1997): A Medves. – Földrajzi Értesítő 46(3-4): 217-248.
- JAKUCS P. (1951): Újabb adatok a Tornense flórájához, tekintettel a xerotherm-elemekre. – *Ann. Biol. Univ. Hung.* 1: 245-259.
- JAKUCS P. (1954): Florisztikai adatok a Tornai karsztról. – *Bot. Közl.* 45: 255-257.
- MOLNÁR V. A. – PFEIFFER N. (1999): Adatok a hazai Nanocyperion-fajok ismeretéhez II. – *Kitaibelia* 4(2): 391-421.
- PENKSZA K. – MALATINSZKY Á. (2000): A Putnoki-dombság kijelölt területeinek botanikai felmérése II. – Kutatási jelentés. ANPI, Jósvafő.
- PRISZTER SZ. (1998): Növényneveink. – Mezőgazda Kiadó, Budapest. 547 pp.
- SIMON T. (2000): A magyarországi edényes flóra határozója. – Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 976 pp.
- SOMLYAY L. – LÖKÖS L. (1999): Florisztikai és taxonómiai kutatások a Tornense területén. – *Kitaibelia* 4(1): 17-23.
- TERPÓ A. (1993): Az Iva xanthifolia újabb magyarországi előfordulása. – *Bot. Közl.* 80(1): 83-84.
- THAISZ L. (1910): Adatok Abaúj-Torna vármegye flórájához II. – *Bot. Közl.* 8: 247-257
- VIRÓK V. – FARKAS R. – SZMORAD F. – BOLDOGHNÉ SZÜTS F. (2004): Florisztikai adatok Borsod-Abaúj-Zemplén megye északi részéről. – *Kitaibelia* 9(1): 143-150.
- VOJTKÓ A. (1999a): A *Valeriana simplicifolia* (Reichenb.) Kabath hazánkban és újabb adatok a Bükk hegység flórájához. – *Kitaibelia* 4(1): 25-35.
- VOJTKÓ A. (1999b): Zárójelentés az Aggteleki Nemzeti Park 1:10.000-es méretarányú vegetációtérképezése témában. – Kutatási jelentés. ANPI, Jósvafő.
- VOJTKÓ A. (ed., 2001a): A Bükk hegység flórája. – Sorbus 2001, Eger. 340 pp.
- VOJTKÓ A. (2001b): Zárójelentés az Aggteleki Nemzeti Park 1:10.000-es méretarányú vegetációtérképezése témában. – Kutatási jelentés. ANPI, Jósvafő.
- VOJTKÓ A. – SCHMOTZER A. – PIFKÓ D. – FARKAS T. (1998): A *Carex hartmanii* Cajader újabb előfordulása és más kiegészítések a Tornense flórájának és vegetációjának ismeretéhez. – *Kitaibelia* 3(2): 235-241.